

Brüssel, 4.6.2014
COM(2014) 326 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

2014. AASTA LÄHENEMISARUANNE

(koostatud vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikele 1)
{SWD(2014) 177 final}

1. ARUANDE EESMÄRK

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikes 1 on sätestatud, et vähemalt kord kahe aasta järel või kui seda taotleb mõni liikmesriik, mille suhtes on kehtestatud erand,¹ annavad komisjon ja Euroopa Keskpank nõukogule aru edusammudest, mida liikmesriigid on teinud majandus- ja rahaliiduga seotud kohustuste täitmisel. Komisjoni ja Euroopa Keskpanka viimased lähenemisaruanded kõigi liikmesriikide kohta, mille suhtes on kehtestatud erand, võeti vastu 2012. aasta mais².

2014. aasta lähenemisaruanne hõlmab kaheksat liikmesriiki, mille suhtes on kehtestatud erand: Bulgaaria, Horvaatia, Leedu, Poola, Rootsi, Rumeenia, Tšehhi Vabariik ja Ungari³. Üksikasjalikum hinnang nende liikmesriikide lähenemise tasemele on esitatud käesoleva aruande tehnilises lisas (SWD(2014) 177). 2012. aasta lähenemisaruande koostamise ajaks olid liikmesriigid saavutanud lähenemisel ebaühtlast edu, kuna paljud neist olid majandus- ja finantskriisi taustal võtnud märkimisväärsed kohandamisemeetmeid kuhjunud makromajandusliku tasakaalustamatuse vähendamiseks. Käesoleva aruande koostamise ajal on väline majanduskeskkond ikka veel keeruline, ehkki majanduse elavnemine on suurem liikmesriikides, kelle suhtes on kehtestatud erand ja kelle puhul finantsturud tajuvad väiksemat riski.

Komisjoni ja Euroopa Keskpanka koostatavate aruannete sisu on reguleeritud ELi toimimise lepingu artikli 140 lõikega 1. Kõnealuse artikli kohaselt tuleb aruannetes vaadelda liikmesriigi õigusaktide, sealhulgas liikmesriigi keskpanga põhikirja kooskõla ELi toimimise lepingu artiklitega 130 ja 131 ning Euroopa Keskpankade Süsteemi (EKPS) ja Euroopa Keskpanka (EKP) põhikirjaga (edaspidi „EKPSi/EKP põhikiri”). Samuti tuleb aruannetes käsitleda seda, kas asjaomane liikmesriik on saavutanud püsiva lähenemise kõrge taseme, tuginedes käsitlemisel sellele, kuidas asjaomane liikmesriik on täitnud lähenemiskriteeriume (hindade stabiilsus, riigi rahanduse seisund, vahetuskursi stabiilsus, pikaajalised intressimäärad), ning võttes arvesse teisi ELi toimimise lepingu artikli 140 lõike 1 viimases lõigus nimetatud tegureid. Nelja nimetatud lähenemiskriteeriumi on üksikasjalikumalt käsitletud aluslepingutele lisatud protokollis (protokoll nr 13 lähenemiskriteeriumide kohta).

Majandus- ja finantskriis ja hiljutine euroala võlakriis on esile toonud lüngad majandus- ja rahaliidu majanduse juhtimise süsteemis ning osutanud vajadusele kasutada ulatuslikumalt olemasolevaid vahendeid. Rahandus- ja majandusliidu jätkusuutliku toimimise tagamise eesmärgil on kriisi puhkemisest alates tegeldud majanduse juhtimise üldise tugevdamisega liidus. Lähenemise hindamine on kooskõlas ka „Euroopa poolaasta” laiemal lähenemisviisiga, mille puhul käsitletakse terviklikult ja laiemalt majandus- ja rahaliidu majanduspoliitilisi probleeme rahanduse jätkusuutlikkuse, konkurentsivõime, finantsturgude stabiilsuse ja majanduskasvu tagamisel. Juhtimisreformi valdkonna olulised uuendused, millega

¹ Liikmesriikidele, kes ei ole veel täitnud euro kasutuselevõtuks vajalikke tingimusi, osutatakse kui liikmesriikidele, mille suhtes on kehtestatud erand. Taani ja Ühendkuningriik sõlmisid enne Maastrichti lepingu vastuvõtmist läbirääkimiste käigus euro kasutuselevõttust loobumise kokkuleppe ega osale majandus- ja rahaliidu kolmandas etapis.

² 2013. aastal koostasid komisjon ja Euroopa Keskpank Läti ametiasutuste taotlusel Läti kohta lähenemisaruanded. Läti võttis euro kasutusele 1. jaanuaril 2014.

³ Kuna Taani ja Ühendkuningriik ei ole väljendanud kavatsust eurot kasutusele võtta, ei ole kõnealuseid riike käesolevas aruandes käsitletud.

tugevdatakse iga liikmesriigi lähenemisprotsessi ja selle jätkusuutlikkuse hindamist, hõlmavad muu hulgas ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse tugevdamist stabiilsuse ja kasvu pakti 2011. aasta reformiga, ja uusi vahendeid makromajandusliku tasakaalustamatuse järelevalve valdkonnas. Eelkõige võetakse käesolevas aruandes arvesse 2014. aasta lähenemisprogrammide hindamist ja makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse häiremehhanismi aruandes esitatud järeldusi⁴.

Lähenemiskriteeriumid

Selleks et uurida liikmesriikide õigusaktide, sh liikmesriikide keskpankade põhikirja kooskõla ELi toimimise lepingu artikliga 130 ja artikli 131 kohase nõude täitmise kohustusega, tuleb hinnata nende vastavust rahastamiskeelule (artikkel 123) ja eesõiguste keelule (artikkel 124), nende kooskõla EKPSi eesmärkidega (artikli 127 lõige 1) ja ülesannetega (artikli 127 lõige 2) ning muid aspekte, mis on seotud liikmesriikide keskpankade lõimumisega EKPSiga euro kasutuselevõtu ajal.

Hindade stabiilsuse kriteerium on ELi toimimise lepingu artikli 140 lõike 1 esimeses taandes määratletud järgmiselt: „hindade stabiilsuse kõrge taseme saavutamine [...] nähtub inflatsioonimäärast, mis on hindade stabiilsuse mõttes lähedane kolme kõige paremaid tulemusi saavutava liikmesriigi omale”.

Lähenemiskriteeriumide protokollis artiklis 1 on sätestatud, et „hindade stabiilsuse kriteerium [...] tähendab, et liikmesriigil on püsiva stabiilsustasemega hinnanaõtjad ning keskmine inflatsioonimäär vaadelduna ühe aasta kestel enne kontrollimist ei ületa rohkem kui 1,5 % võrra kolme kõige paremaid tulemusi saavutava liikmesriigi määra. Inflatsiooni mõõdetakse võrreldaval alusel tarbijahinnaindeksi abil, võttes arvesse riiklike määratluste erinevust”⁵. Püsivuse nõue tähendab, et rahuldav inflatsioonitase tuleb saavutada pigem tänu sisendkulude ja muude hindu struktuurselt mõjutavate tegurite dünaamikale, mitte ajutiste tegurite mõjul. Seepärast hõlmab lähenemise hindamine inflatsiooniväljavaateid mõjutavate tegurite hindamist ning seda täiendatakse viitega komisjoni talituste hiljutisele inflatsiooniprognosile⁶. Samuti hinnatakse aruandes, kas on tõenäoline, et riik saavutab järgnevatel kuudel jooksul kontrollväärtuse.

Inflatsiooni kontrollväärtuseks 2014. aasta aprillis arvutati 1,7 %, võttes aluseks Läti, Portugali ja Iirimaa kui kolme kõige paremaid tulemusi saavutanud liikmesriigi näitajad⁷.

Põhjendatud on jätta parimaid tulemusi saavutanud liikmesriikide määramisel välja riigid, kelle inflatsioonimäär ei saa teiste liikmesriikide puhul käsitada põhjendatud

⁴ Komisjon avaldas 2013. aasta novembris kolmanda häiremehhanismi aruande ja 2014. aasta märtsis sellele vastava põhjaliku analüüsi järeldused.

⁵ Hindade stabiilsuse kriteeriumi puhul mõõdetakse inflatsiooni nõukogu määruses (EÜ) nr 2494/95 määratletud tarbijahindade harmoneeritud indeksi alusel.

⁶ Kõik käesoleva aruande kohased inflatsiooni ja muude tegurite prognoosid pärinevad komisjoni talituste 2014. aasta kevadprognoosist. Komisjoni talituste prognoosid põhinevad välistegureid käsitlevatel üldistel eeldustel ja eeldusel, et poliitikat ei muudeta, ning nende puhul võetakse arvesse meetmeid, mille kohta on piisavalt üksikasjalikku teavet.

⁷ Käesolevas aruandes on kasutatud 2014. aasta 15. mail esitatud andmeid.

võrdlusalusena⁸. Sellised kõrvalekaldega riigid on varem kindlaks määratud 2004., 2010. ja 2013. aasta lähenemisaruannetes⁹. Praeguses olukorras on põhjendatud lugeda kõrvalekaldega riikideks Bulgaaria, Kreeka ja Küpros, kuna kõnealuste riikide inflatsiooni määr erineb oluliselt euroala keskmisest, ja nende arvesse võtmine mõjutaks põhjendamatult kontrollväärtust ja muudaks seega kriteeriumi ebaõiglasemaks¹⁰. Kreeka ja Küprose puhul tulenes negatiivne inflatsioon peamiselt suurest kohandamisvajadusest ja majanduse erakorralisest olukorrast. Bulgaaria puhul oli tegemist deflatsiooni tegurite tavatult jõulise kombinatsiooniga, mille hulgas on hea põllumajandussaad, reguleeritud energiahindade alandamine ja impordihindade langus. Nimetatud põhjustel kasutatakse kontrollväärtuse arvutamisel järgmise madalaima keskmise inflatsioonitasemega liikmesriikide ehk Läti, Portugali ja Iirimaa inflatsioonimäära.

Riigi rahanduse seisundiga seotud lähenemiskriteerium on määratletud ELi toimimise lepingu artikli 140 lõike 1 teises taandes järgmiselt: „riigi rahanduse stabiilsus [...] nähtub niisuguse eelarveseisundi saavutamisest, kus puudub eelarvepuudujääk, mis artikli 126 lõike 6 kohaselt on ülemäärane”. Lisaks on lähenemiskriteeriumide protokolli artiklis 2 sätestatud, et kõnealune kriteerium tähendab, et „kontrollimise ajal ei kehti liikmesriigi suhtes nimetatud lepingu artikli 126 lõikes 6 nimetatud nõukogu otsus ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta”. Majandus- ja rahandusliidu majanduse juhtimise üldise tugevdamise osana tõhustati 2011. aastal riigi rahandusega seotud teiseseid õigusakte, sealhulgas võeti vastu uued määrused, millega muudeti stabiilsuse ja kasvu pakti¹¹.

ELi toimimise lepingu artikli 140 lõike 1 kolmandas taandes on **vahetuskursi kriteeriumi** kirjeldatud järgmiselt: „kinnipidamine Euroopa Rahasüsteemi vahetuskursimehhanismiga ettenähtud normaalsetest kõikumispiiridest vähemalt kahe aasta jooksul, devalveerimata oma vääringut euro suhtes”.

Lähenemiskriteeriumide protokolli artiklis 3 on sätestatud: „Euroopa Rahasüsteemi vahetuskursimehhanismis osalemise kriteerium tähendab, et liikmesriik on järginud Euroopa Rahasüsteemi vahetuskursimehhanismis ettenähtud normaalseid kõikumispiire ilma tõsiste pingeteta vähemalt kahe aasta jooksul enne kontrollimist. Eelkõige ei tohi liikmesriik olla sama aja jooksul omal algatusel devalveerinud oma raha kahepoolset keskmist kurssi euro suhtes”¹².

⁸ Väljendi „hindade stabiilsuse seisukohast parimaid tulemusi saavutanud liikmesriik” kasutamist tuleks mõista ELi toimimise lepingu artikli 140 lõike 1 tähenduses ja sellega ei anta liikmesriigi majandustulemustele üldist kvalitatiivset hinnangut.

⁹ Leedu, Iirimaa ja Kreeka.

¹⁰ 2014. aasta aprillis oli 12 kuu keskmine inflatsioonimäär Kreekas, Bulgaarias ja Küprosel vastavalt -1,2 %, -0,8 % ja -0,4% ja euroalal 1,0%.

¹¹ Direktiiv liikmesriikide eelarveraamistiku miinimumnõuete kohta, kaks uut määrust makromajandusliku järelevalve kohta ja kolm määrust, millega muudetakse stabiilsuse ja kasvu pakti, jõustusid 13. detsembril 2011 (üks kahest uuest makromajanduslikku järelevalvet käsitlevast määrusest ja üks kolmest määrusest, millega muudetakse stabiilsuse ja kasvu pakti, hõlmavad uut euroala liikmesriikide suhtes kohaldatavat jõustamismehhanismi). Lisaks võlakriteeriumi kaasamisele ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlusse, nähti muudatustega ette stabiilsuse ja kasvu pakti olulised uuendused, eelkõige kehtestati täiendavalt kulutuste võrdlusalus, mida võetakse arvesse riigipõhiste keskpika perioodi eelarve-eesmärkide suunas tehtavate edusammude hindamisel.

¹² Vahetuskursi kriteeriumile vastavuse hindamisel uurib komisjon, kas vahetuskurss on jäänud vahetuskursimehhanismi keskmise määra lähedale; samas võib 5. aprillil 2003 Ateenas ECOFINi

Käesolevas aruandes on vastav kaheaastane periood vahetuskursi stabiilsuse hindamiseks ajavahemik 2012. aasta 16. maist kuni 2014. aasta 15. maini. Vahetuskursi stabiilsuse hindamisel võtab komisjon arvesse lisanäitajate suundumusi, nt välisvaluutareservide suundumused ja lühiajalised intressimäärad, samuti vahetuskursi stabiilsuse säilitamiseks võetud poliitikameetmete (sh sekkumised valuutaturul, vajaduse korral rahvusvaheline finantsabi) mõju.

ELi toimimise lepingu artikli 140 lõike 1 neljanda taandega on ette nähtud, et liikmesriik, mille suhtes on kehtestatud erand, peab saavutama vastastikuse lähenemise ja vahetuskursimehhanismis osalemise püsikindluse, „mis peegeldub tema **pikaajaliste intressimäärade tasemes**”. Lisaks on lähenemiskriteeriumide protokollis artiklis 4 sätestatud, et „intressimäärade lähenemiskriteerium tähendab, et vaadelduna ühe aasta kestel enne kontrollimist on liikmesriigil olnud keskmine nominaalne pikaajaline intressimäär, mis ei ületa rohkem kui 2 % võrra kolme [hindade stabiilsuse seisukohast] kõige paremaid tulemusi saavutava liikmesriigi määra. Intressimäärasid mõõdetakse pikatähtajaliste riigi võlakirjade või nendega võrreldavate väärtpaperite alusel, võttes arvesse riiklike määratluste erinevust”.

Intressimäära kontrollväärtus oli 2014. aasta aprillis 6,2 %¹³.

ELi toimimise lepingu artikli 140 lõikega 1 on samuti ette nähtud teiste majandusliku lõimumise ja lähenemise seisukohalt oluliste tegurite uurimine. Nende lisategurite hulka kuuluvad finants- ja kaubaturu lõimumine, maksebilansi jooksevkonto ja ühiku tööjõukulude suundumused ning muud hinnaindeksid. Viimaseid käsitletakse hindade stabiilsuse hindamise käigus. Lisategurid on olulised näitajad, mille alusel hinnatakse, kas liikmesriikide lõimumine euroalaga kulgeb raskusteta, ja mis aitavad hinnata lähenemise jätkusuutlikkust.

2. BULGAARIA

Õigusaktide kooskõla ja lähenemiskriteeriumide täitmise kohta antud hinnangu põhjal ning asjakohaseid lisategureid arvesse võttes leiab komisjon, et Bulgaaria ei täida euro kasutuselevõtu tingimusi.

Bulgaaria õigusaktid, eelkõige Bulgaaria Riigipanga seadus, **ei ole täielikult kooskõlas** ELi toimimise lepingu artikli 131 kohase nõude täitmise kohustusega. Ebakõlad ja puudujäägid on seotud keskpanga sõltumatusega, rahastamiskeeluga ja keskpanga lõimumisega EKPSiga euro kasutuselevõtu ajal seoses ELi toimimise lepingu artikli 127 lõike 2 ja EKPSi/EKP põhikirja artikli 3 kohaste EKPSi ülesannetega.

Bulgaaria täidab hindade stabiilsuse kriteeriumi. Lähenemise viimasel hindamisel 2012. aastal oli 12 kuu keskmine inflatsioonimäär Bulgaarias kontrollväärtusest kõrgem. 2014. aasta aprillile eelnenud 12 kuu jooksul oli keskmine inflatsioonimäär Bulgaarias -0,8 %, mis on allpool kontrollväärtust 1,7 %. Prognooside kohaselt peaks see kontrollväärtusest tunduvalt madalamaks jääma ka järgmistel kuudel.

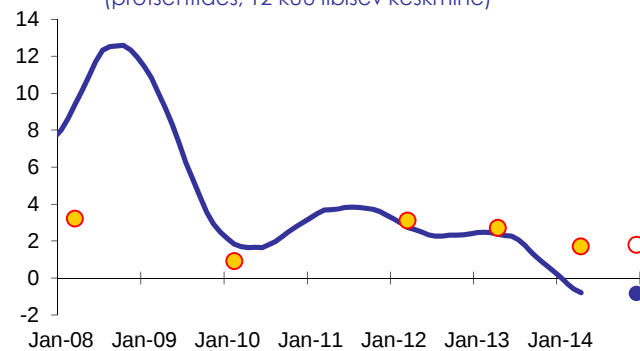
mitteametlikul kohtumisel vastuvõetud ühinevate riikide ja vahetuskursimehhanismi liikmesriikide ühisavalduse kohaselt arvesse võtta kursi tugevnemise põhjuseid.

¹³ 2014. aasta aprillist kohaldatav kontrollväärtus arvutatakse Läti, Portugali ja Iirimaa keskmiste pikaajaliste intressimäärade (vastavalt 3,3 %, 5,8 % ja 3,5 %) aritmeetilise keskmisena, millele liidetakse kaks protsendipunkti.

2012. aasta septembris haripunkti saavutanud aastane THHI inflatsioon vähenes ning muutus 2013. aasta teisel poolel ja 2014. aasta esimestel kuudel negatiivseks. Inflatsiooni aeglustumine on olnud üldine, aga seotud peamiselt impordihindade languse, reguleeritud energiahindade langemise ja hea põllumajandussaaagiga. 2014. aasta aprillis oli aastane THHI inflatsioon -1,3 %.

Inflatsioon peaks 2014. aasta teises pooles tasapisi suurenema, kui kaob soodsatest energia- ja toiduainehindadest tulenevad baasefektid. Seega peaks komisjoni talituste 2014. aasta kevadprognoosi kohaselt olema aastane keskmine inflatsioonimäär 2014. aastal 0,8 % ja 2015. aastal 1,2 %. Bulgaaria suhteliselt madal hinnatase (2012. aastal 47 % euroala keskmisest) osutab, et pikema aja jooksul võib toimuda hinnataseme oluline lähenemine.

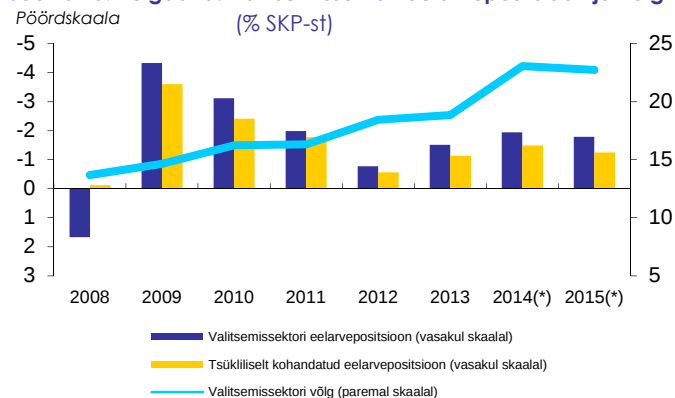
Joonis 2a: **Bulgaaria. Inflatsioonikriteerium alates 2008. aastast**
(protsentides, 12 kuu libisev keskmine)

Märkus: Punktid 2014. aasta detsembri kohal näitavad prognoositud kontrollväärtust ja 12 kuu keskmist inflatsiooni riigis.
Allikad: Eurostat, komisjoni talituste 2014. aasta kevadprognoos.

Bulgaaria täidab riigi rahanduse seisundiga seotud kriteeriumi. Bulgaaria kohta ei ole tehtud nõukogu otsust ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta. Valitsemissektori eelarvepuudujääk vähenes 2,0 %-lt SKPst 2011. aastal 0,8 %-le SKPst 2012. aastal. Seda arengut toetas tulude ja SKP suhte kasv. Puudujäägi suhe SKPsse oli 2013. aastal 1,5 %. Komisjoni talituste 2014. aasta kevadprognoosi kohaselt peaks see tingimusel, et poliitikat ei muudeta, ja et seda toetab majanduse elavnemine, 2014. aastal suurenema 1,9 %-ni SKPst ja 2015. aastal pisut vähenema (1,8 %-ni). Valitsemissektori koguvõla tase püsis madalana (2013. aastal 18,9 % SKPst) ja peaks suurenema 23,1 %-ni 2014. aastal ja vähenema 22,7 %-ni 2015. aastal.

Joonis 2b: Bulgaaria. Valitsemissektori eelarvepositsioon ja võlg

(*) Komisjoni talituste 2014. aasta kevadprognoos.

Allikas: Eurostat, komisjoni talitused

Bulgaaria ei täida vahetuskursi kriteeriumi. Bulgaaria leev ei osale vahetuskursimehhanismis. Bulgaaria Riigipank järgib peamist eesmärki tagada hindade stabiilsus vahetuskursi seotuse kaudu valuutakomitee süsteemi raames. Bulgaaria kehtestas valuutakomitee süsteemi 1. juulil 1997, sidudes Bulgaaria leevi Saksa margaga ja hiljem euroga. Lisategurid, näiteks välisvaluutareservide ja lühiajaliste intressimäärade muutus, osutavad, et investorite riskitaju Bulgaaria suhtes on jäänud soodsaks. Valuutakomitee süsteemi aitavad jätkuvalt toetada märkimisväärsed ametlikud reservid. Kaheaastase hindamisperioodi jooksul on Bulgaaria leevi ja euro vahetuskurss olnud stabiilne, mis on kooskõlas valuutakomitee süsteemiga.

Bulgaaria täidab pikaajaliste intressimäärade lähenemise kriteeriumi. Keskmise pikaajaline intressimäär oli Bulgaarias 2014. aasta aprillile eelnenud aastal 3,5 %, mis on tunduvalt madalam kui kontrollväärtus 6,2 %. Ka lähenemise viimasel hindamisel 2012. aastal oli see kontrollväärtusest madalam. Keskmise pikaajaline intressimäär vähenes 5 %-lt 2012. aasta alguses ligikaudu 3,5 %-le 2013. aasta keskpaigaks. 2012. aasta teises pooles vähenes tootluse vahe euroala pikaajaliste võrdlusvõlakirjade¹⁴ suhtes märkimisväärselt, kuna Bulgaaria võlakirjade tootlus langes piirkonna finantsturgude pingete leevenedes. 2014. aasta alguses suurenes intressimäärade vahe Saksamaa võrdlusvõlakirja suhtes pisut (ligikaudu 200 baaspunktini).

Uuriti ka **lisategureid**, sh maksebilansi muutust ning töö-, kauba- ja finantsturgude lõimumist. Bulgaaria maksebilanss oli 2013. aastal märkimisväärselt ülejäägiga. Kaubandusbilanss halvenes 2011.–2013. aastal veidi, aga selle kaalus suuresti üles tulukonto ja jooksvate siirete paranemine. Bulgaaria majandus on euroalaga tugevalt lõimunud kaubandussuhete ja investeringute kaudu. Ärikeskkonda kajastavate valitud näitajate alusel on Bulgaaria tulemused kehvemad kui enamiku euroala liikmesriikide omad. Bulgaaria finantssektor on ELi finantssektoriga hästi lõimunud, peamiselt tänu suurele välisomandusele pangandussektoris. Makromajandusliku

¹⁴ Riikide pikaajaliste intressimäärade vahe võrreldes euroala pikaajaliste võrdlusvõlakirjadega (st Saksamaa võrdlusvõlakiri) arvutatakse andmete alusel, mida Eurostat avaldab igal kuul dokumendis „Majandus- ja rahaliidu lähenemiskriteerium – võlakirjade tootlus”. Kõnealused andmed avaldab ka Euroopa Keskpank dokumendis „Harmonised long-term interest rate for convergence assessment purposes” (Ühtlustatud pikaajaline intressimäär lähenemise hindamiseks).

tasakaalustamatuse menetluse raames kohaldati Bulgaaria suhtes põhjalikku analüüsi, mille käigus leiti, et Bulgaarias esineb jätkuvalt makromajanduslikku tasakaalustamatust, mida tuleb jälgida ja millega seoses tuleb võtta poliitikameetmeid.

3. TŠEHHI VABARIIK

Õigusaktide kooskõla ja lähenemiskriteeriumide täitmise kohta antud hinnangu põhjal ning lisategureid arvesse võttes leiab komisjon, et Tšehhi Vabariik ei täida euro kasutuselevõtu tingimusi.

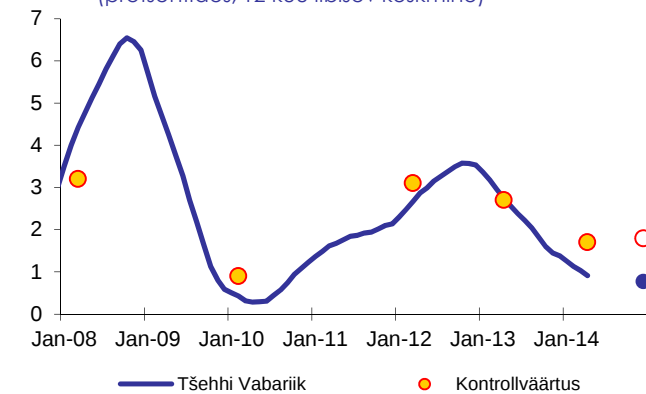
Tšehhi Vabariigi õigusaktid, eelkõige Tšehhi Vabariigi Rahvusnõukogu seadus nr 6/1993 Tšehhi Riigipanga kohta (Česká národní banka seadus), **ei ole täielikult kooskõlas** ELi toimimise lepingu artikli 131 kohase nõude täitmise kohustusega. Ebakõlad on seotud keskpanga sõltumatusega ja keskpanga lõimumisega EKPSiga euro kasutuselevõtu ajal seoses Tšehhi Riigipanga eesmärkide ja ELi toimimise lepingu artikli 127 lõike 2 ja EKPSi/EKP põhikirja artikli 3 kohaste EKPSi ülesannetega. Lisaks on ka Tšehhi Riigipanga seaduses puudujäägid seoses rahastamiskeelu ja EKPSi ülesannetega.

Tšehhi Vabariik täidab hindade stabiilsuse kriteeriumi. Lähenemise viimasel hindamisel 2012. aastal oli 12 kuu keskmine inflatsioonimäär Tšehhi Vabariigis kontrollväärtusest madalam. 2014. aasta aprillile eelnenud 12 kuu jooksul oli keskmine inflatsioonimäär Tšehhi Vabariigis 0,9 %, mis on madalam kui kontrollväärtus 1,7 %. Prognooside kohaselt peaks see kontrollväärtusest tunduvalt allapoole langema järgmistel kuudel.

2012. aastal suurenes aastane THHI inflatsioon Tšehhi Vabariigis üle euroala inflatsioonimäära, tingituna peamiselt vähendatud käibemaksumäära tõstmisest, samal ajal kui kõrged energia- ja toiduainete hinnad maailmaturul mõjutasid tarbijahindu. Kogu 2013. aasta jooksul vähenes inflatsioon märkimisväärselt, kuna energiahindadest tulenev surve nõrgenes vähehaaval ja teenushindade kasv oli tagasihoidlik. Samuti oli mõõduka hinnatõusu põhjuseks majandussurutist peegeldava nõudlussurve puudumine. Aastane THHI inflatsioon oli 2014. aasta alguses 0,3 % lähedal.

Kuna kroon nõrgenes 2013. aasta lõpus märkimisväärselt, prognoositakse 2014. aasta teises pooles inflatsiooni suurenemist. Seega peaks tugevam sisenõudlus inflatsiooni 2015. aastal suurendama. Komisjoni talituste 2014. aasta kevadprognoosi kohaselt peaks aastane keskmine THHI inflatsioon olema 2014. aastal 0,8 % ja 2015. aastal 1,8 %. Tšehhi Vabariigi hinnatase (2012. aastal ligikaudu 71 % euroala keskmisest) osutab, et pikema aja jooksul võib toimuda hinnataseme lähenemine.

Joonis 3a: Tšehhi Vabariik. Inflatsioonikriteerium alates 2008. aastast
(protsentides, 12 kuu libisev keskmine)

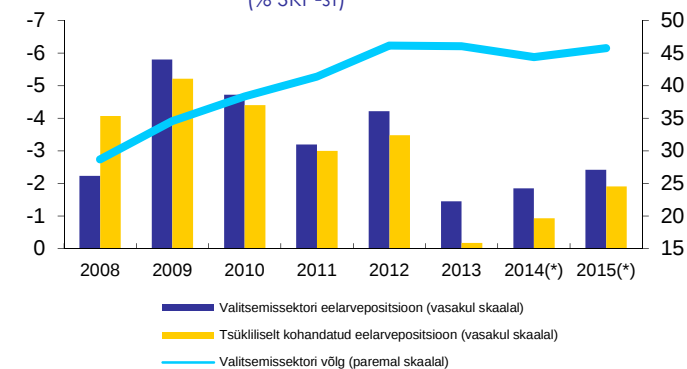

Märkus: Punktid 2014. aasta detsembri kohal näitavad prognoositud kontrollväärtust ja 12 kuu keskmist inflatsiooni riigis.
Allikad: Eurostat, komisjoni talituste 2014. aasta kevadprognoos.

Kui nõukogu otsustab tühistada Tšehhi Vabariigi ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse, täidab Tšehhi Vabariik riigi rahanduse seisundiga seotud kriteeriumi. Tšehhi Vabariigi suhtes kohaldatakse praegu nõukogu otsust ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta (nõukogu 2. detsembri 2009. aasta otsus)¹⁵. Nõukogu soovitas Tšehhi Vabariigil kõrvaldada ülemäärane eelarvepuudujääk 2013. aastaks. Valitsemissektori eelarve puudujääk vähenes riigis 2013. aastal 1,5 %-ni SKPst. Vastavalt komisjoni talituste 2014. aasta kevadprognoosile, mis põhineb eeldusel, et poliitikat ei muudeta, on puudujäägi suhe SKPsse 2014. aastal 1,9 % ja 2015. aastal 2,4 %, samal ajal kui valitsemissektori võlg peaks üldjoontes püsima stabiilsena 45,8 % juures SKPst 2015. aastal.

Kõnealuseid muutusi ja komisjoni talituste 2014. aasta kevadprognoosi arvesse võttes leiab komisjon, et ülemäärane eelarvepuudujääk on kõrvaldatud ning eelarvepuudujääk viidud usaldusväärsele ja püsivalt alla 3 % SKPst. Seepärast soovitat komisjon nõukogul tühistada otsus ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta Tšehhi Vabariigis.

Joonis 3b: Tšehhi Vabariik. Valitsemissektori eelarvepositsioon ja võlg
Pöördkaala (% SKP-st)

(*) Komisjoni talituste 2014. aasta kevadprognoos.

Allikas: Eurostat, komisjoni talitused

¹⁵ Otsus 2010/284/EL (ELT L 125, 21.5.2010, lk 36–37).

Tšehhi Vabariik ei täida vahetuskursi kriteeriumi. Tšehhi kroon ei osale vahetuskursimehhanismis. Tšehhi Vabariik kasutab ujukursi süsteemi, mis võimaldab keskpangal valuutaturul sekkuda. 2010. aasta algusest kuni 2013. aasta lõpuni oli Tšehhi krooni vahetuskurss euro suhtes üldjoontes stabiilne ja püsis peamiselt vahemikus 24-26 CZK/EUR. 7. novembril 2013 teatas Tšehhi Riigipank, et sekkub valuutaturule, et nõrgendada krooni, nii et krooni vahetuskurss euro suhtes oleks üle 27 CZK/EUR. Sekkumise tulemusena nõrgenes kroon kiiresti vähem kui 26-lt CZK/EUR rohkem kui 27-le CZK/EUR ning 2014. aasta alguses toimus kauplemine väärtuses ligi 27,4 CZK/EUR. Käesolevale hinnangule eelnenud kahe aasta jooksul nõrgenes Tšehhi kroon euro suhtes 11 %.

Tšehhi Vabariik täidab pikaajaliste intressimäärade lähenemise kriteeriumi. Lähenemise viimasel hindamisel 2012. aastal oli 12 kuu keskmine intressimäär Tšehhis kontrollväärtusest madalam. Keskmine pikaajaline intressimäär oli Tšehhi Vabariigis 2014. aasta aprillile eelnenud aastal 2,2 %, mis on tunduvalt madalam kui kontrollväärtus 6,2 %. Pärast pikka aega kestnud langustendentsi vähenesid pikaajalised intressimäärad Tšehhi Vabariigis tasemelt üle 5 % 2009. aasta keskpaigas tasemele alla 2 % 2012. aasta lõpus. Samal ajal vähenes intressimäärade vahe Saksamaa pikaajalise võrdlusvõlakirja suhtes allapoole 100 baaspunkti. Pikaajaliste intressimäärade vahe püsis 2013. aastal üldjoontes stabiilsena (ligikaudu 50 baaspunkti), kuna võlakirjade tootlus nii Tšehhi Vabariigis kui ka Saksamaal suurenes mõnevõrra. 2014. aasta alguses suurenes intressimäärade vahe Saksamaa võrdlusvõlakirja suhtes ligikaudu 70 baaspunktile.

Uuriti ka **lisategureid**, sh maksebilansi muutust ning töö-, kauba- ja finantsturgude lõimumist. Tšehhi Vabariigi maksebilanss paranes üle 3 %-liselt puudujäägilt SKPst 2010. aastal 0,5 %-lisele ülejäägile SKPst 2013. aastal, tingituna peamiselt kaubavahetuse ülejäägi suurenemisest. Tšehhi Vabariigi majandus on euroalaga tugevalt lõimunud kaubandussuhete ja investeringute kaudu. Ärikeskkonda kajastavate valitud näitajate alusel on Tšehhi Vabariigi tulemused kehvemad kui enamiku euroala liikmesriikide omad. Tšehhi Vabariigi finantssektor on ELi finantssektoriga märkimisväärselt lõimunud, peamiselt seepärast, et suur osa finantsvahendajatest on välisomanduses. Makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse raames ei ole Tšehhi Vabariigi suhtes kohaldatud põhjalikku analüüsi.

4. HORVAATIA

Õigusaktide kooskõla ja lähenemiskriteeriumide täitmise kohta antud hinnangu põhjal ning asjakohaseid lisategureid arvesse võttes leiab komisjon, et Horvaatia ei täida euro kasutuselevõtu tingimusi.

Horvaatia õigusaktid on täielikult kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 131 kohase nõude täitmise kohustusega.

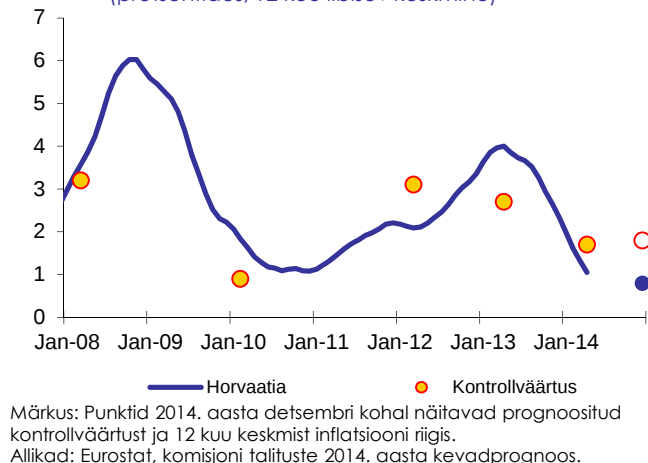
Horvaatia täidab hindade stabiilsuse kriteeriumi. 2014. aasta aprillile eelnenud 12 kuu jooksul oli keskmine inflatsioonimäär Horvaatias 1,1 %, mis on allpool kontrollväärtust 1,7 %. Prognooside kohaselt peaks see jääma kontrollväärtusest madalamaks ka järgmistel kuudel.

Aastane THHI inflatsioon on viimase pooleteise aasta jooksul märkimisväärselt aeglustunud: rohkem kui 4 %-lt 2012. aasta teises pooles ligikaudu 0 %-ni 2014. aasta kevadel. Inflatsiooni aeglustumine on tingitud energia- ja toiduainehindade

odavnemisest maailmaturul, reguleeritud hindade eelneva tõusu mõju kahanemisest ja pikaajalise majanduslanguse tõttu tekkinud deflatsioonist. 2014. aasta aprillis oli aastane inflatsioon -0,1 %.

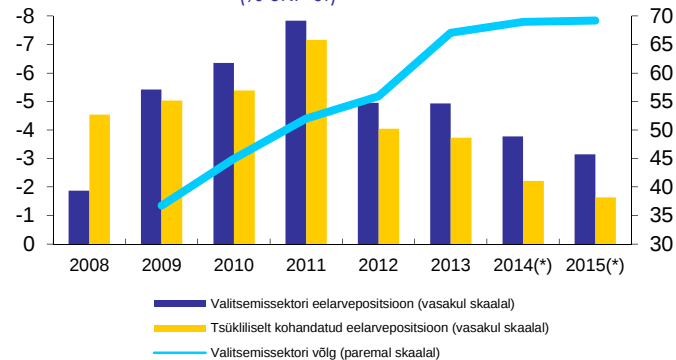
Inflatsioonitase peaks 2014. aastal jääma madalaks, arvestades nõrka sisenõudlust, ebasoodsaid suundumusi tööturul ning suurt vajadust vähendada era- ja avaliku sektori finantsvõimendust. Komisjoni talituste 2014. aasta kevadprognoosi kohaselt peaks THHI aastane inflatsioon olema 2014. aastal keskmiselt 0,8 % ja 2015. aastal 1,2 %. Horvaatia hinnatase (2012. aastal umbes 69 % euroala keskmisest) osutab sellele, et pikema aja jooksul võib toimuda täiendav hinnataseme lähenemine.

Joonis 4a: Horvaatia. Inflatsioonikriteerium alates 2008. aastast
(protsentides, 12 kuu libisev keskmine)

Horvaatia ei täida riigi rahanduse seisundiga seotud kriteeriumi. Horvaatia suhtes kohaldatakse praegu nõukogu otsust ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta (nõukogu 28. jaanuari 2014. aasta otsus). Nõukogu soovitas ülemäärase eelarvepuudujäägi 2016. aastaks kõrvaldada. Valitsemissektori puudujäägi suhe SKPsse oli 2013. aastal 4,9 %, seega veidi vähem kui 2012. aastal (5 %). Komisjoni talituste 2014. aasta kevadprognoosi kohaselt peaks eelarvepuudujääk vähenema 3,8 %-ni SKPst 2014. aastal ja 3,1 %-ni SKPst 2015. aastal. Valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks kogu prognoosiperioodi jooksul suurenema: 67,1 %-lt 2013. aastal 69,2 %-le 2015. aastal.

Joonis 4b: Horvaatia. Valitsemissektori eelarvepositsioon ja võlg
Pöördskaala (% SKP-st)

Horvaatia ei täida vahetuskursi kriteeriumi. Horvaatia kuna ei osale vahetuskursimehhanismis. Horvaatia kasutab ranget ujuvkursi süsteemi, mis võimaldab keskpangal valuutaturul sekkuda. Kahe viimase aasta jooksul on kuna olnud euro kui ankurvaluuta suhtes üldjoontes stabiilne, püsides vahemikus 7,4–7,7 HRK/EUR. Kuna väike nõrgenemine euro suhtes viimastel aastatel on tingitud riigi viletsast majandusarengust ja ebasoodsatest välistingimustest, samal ajal kui aasta jooksul täheldatud volatiilsus oli seotud turismitulu hooajalisusega.

Horvaatia täidab pikaajaliste intressimäärade lähenemise kriteeriumi. Keskmise pikaajaline intressimäär oli Horvaatias 2014. aasta aprillile eelnenud aastal 4,8 %, mis on madalam kui kontrollväärtus 6,2 %. See peegeldab ligikaudu kuueaastase tähtajaga ainsa võrdlusvõlakirja tootlust järelturul. Keskmise pikaajaline intressimäär langes ligikaudu 7 %-lt 2012. aasta keskpaigas umbes 4,6 %-le 2013. aasta sügisel ning suurenes pisut 2014. aasta alguses. Pikema tähtajaga kunades nomineeritud riigivõlakirja puudumisel tuleks võlakirjade tootluse arengut tõlgendada väga ettevaatlikult. Tootluse vahe kuueaastase tähtajaga Saksamaa võrdlusvõlakirja suhtes oli 2014. aasta aprillis ligikaudu 370 baaspunkti.

Uuriti ka **lisategureid**, sh maksebilansi muutust ning töö-, kauba- ja finantsturgude lõimumist. Horvaatia maksebilanss on viimaste aastate jooksul märkimisväärselt paranenud, saavutades ülejäägi 1,2 % SKPst 2013. aastal, peamiselt tänu impordi vähenemisele. Horvaatia majandus on euroalaga lõimunud kaubandussuhete ja investeringute kaudu, ehkki sidemed üleilmsete tarneahelatega on endiselt nõrgad. Ärikeskkonda kajastavate valitud näitajate alusel on Horvaatia tulemused kehvemad kui enamiku euroala liikmesriikide omad. Finantssektor on euroalaga väga hästi lõimunud riigisiseste pankade välisomanduse kaudu. Horvaatia suhtes kohaldati makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse raames põhjalikku analüüsi, mille käigus järeldati, et Horvaatias esineb ülemäärane makromajanduslik tasakaalustamatus, mis nõuab erijärelevalvet ja otsustavaid poliitikameetmeid. Poliitikameetmeid on vaja eelkõige pidades silmas märkimisväärsetest väliskohustustest, kehvematest eksporditulemustest, ettevõtete suurest finantsvõimendusest ja valitsemissektori kiiresti suurenevast võlast tulenevat haavatavust.

5. LEEDU

Õigusaktide kooskõla ja lähenemiskriteeriumide täitmise kohta antud hinnangu põhjal ning asjakohaseid lisategureid arvesse võttes leiab komisjon, et Leedu täidab euro kasutuselevõtu tingimusi.

Leedu õigusaktid on täielikult kooskõlas ELi toimimise lepingu artiklist 131 tuleneva nõude täitmise kohustusega.

Leedu täidab hindade stabiilsuse kriteeriumi. Lähenemise viimasel hindamisel 2012. aastal oli 12 kuu keskmine inflatsioonimäär Leedus kontrollväärtusest kõrgem. 2014. aasta aprillile eelnenud 12 kuu jooksul oli keskmine inflatsioonimäär Leedus 0,6 %, mis on märgatavalt madalam kui kontrollväärtus 1,7 %. Prognooside kohaselt peaks see jääma kontrollväärtusest madalamaks ka järgmistel kuudel.

Pärast aastase THHI inflatsioon jõudmist haripunkti 10 % 2008. aastal tõid majanduslangus ja nominaalpalkade märkimisväärne kohandumine kaasa inflatsiooni leevendumise 2009. ja 2010. aastal. Kaupade hinnatõusu ja majanduse elavnemise

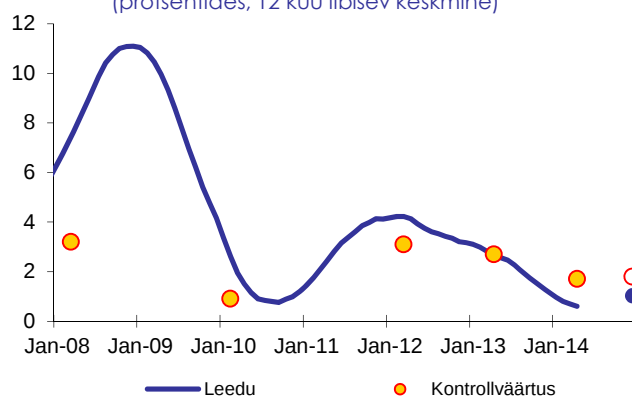
taustal kasvas inflatsioon 2011. aastal uuesti keskmiselt 4,1 protsendini. Laias laastus on sellele järgnenud langusperiood, mille põhjustas energiahindade ja töödeldud toiduainete hindade madalam inflatsioon, mida omakorda toetas majanduses jätkuv range palgapoliitika. Inflatsioon vähenes 2012. aastal 3,2 protsendini ja 2013. aastal 1,2 protsendini.

2014. aastal peaks aastane THHI inflatsioon olema komisjoni talituste 2014. aasta kevadprognoosi kohaselt keskmiselt 1,0 % peamiselt tänu positiivsetele suundumustele toidu- ja energiahindade arengus. Seoses sisenõudluse suurenemisega peaks inflatsioon 2015. aastal kasvama 1,8 protsendini. Leedu suhteliselt madal hinnatase (2012. aastal 63 % euroala keskmisest) osutab, et pikema aja jooksul võib toimuda täiendav hinnataseme lähenemine.

Püsiv vastastikune lähenemine tähendab, et kontrollväärtuse järgimine tuleneb pigem alusnäitajatest kui ajutistest teguritest. Alusnäitajate analüüs ja asjaolu, et inflatsioon on kontrollväärtusest piisavalt palju madalam, toetavad aga arvamust, et hindade stabiilsuse kriteerium on täidetud.

Pikemas perspektiivis oleneb inflatsiooni areng eelkõige sellest, kas palgakasv on kooskõlas tootlikkuse kasvuga. Leedu majandus üritab endiselt edasijõudnud majandusega riikidele järele jõuda ning seega võib eeldada, et sealsed palgad kasvavad kiiremini kui enamikus edasijõudnud majandusega euroala riikides. Majanduse järelejõudmisega seotud hindade kohandamise põhjustatud riski hinnastabiilsusele piiravad siiski tööturu hiljutine paindlikkus ja palgakujundusmehhanismid, mis peaksid tagama tööjõukulude vastavuse tootlikkusele. Riske aitavad maandada ka Leedu märkimisväärne edukus ELi teenuste direktiivi rakendamisel ja turule sisenemise madalad kulud, tänu millele on konkurents surve suur, nagu on näidanud ka hiljutised uued jaeturule sisenemised. Keskpika perioodi jooksul võivad palgad võrreldes tootlikkusega tõusta kvalifitseeritud töötajate vähesuse tõttu. Allesjäänud kitsaskohtadega tegelemine on oluline, et vähendada pingete tekkimist tööturul. Energiavarustuse mitmekesistamine ja turgude suurem konkurentsivõime toetaksid soodsaid hinnamuutusi energiasektoris.

Joonis 5a: Leedu. Inflatsioonikriteerium alates 2008. aastast
(protsentides, 12 kuu libisev keskmine)

Märkus: Punktid 2014. aasta detsembri kohal näitavad prognoositud kontrollväärtust ja 12 kuu keskmist inflatsiooni riigis.
Allikad: Eurostat, komisjoni talituste 2014. aasta kevadprognoos.

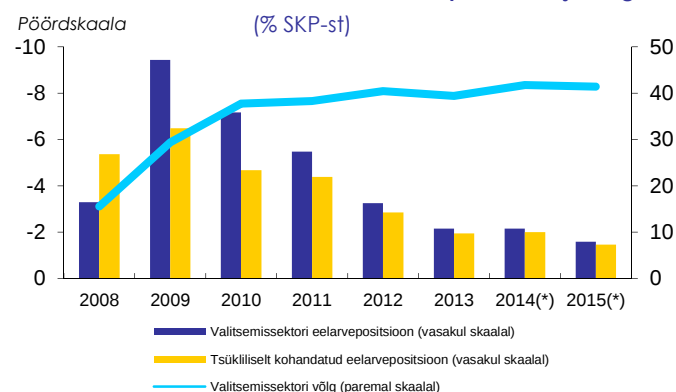
Leedu täidab riigi rahanduse seisundiga seotud kriteeriumi. Leedu kohta ei ole tehtud nõukogu otsust ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta.

Valitsemissektori eelarve puudujääk kahanes 5,5 %-lt SKPst 2011. aastal 3,2 %-le SKPst 2012. aastal peamiselt tänu kulude kärpimisele. Eelarvepuudujäägi suhe SKP-sse oli 2013. aastal 2,1 % ja vastavalt komisjoni talituste 2014. aasta kevadprognoosile, mis põhineb eeldusel, et poliitika ei muutu, jääb see 2014. aastal 2,1 %-le SKP-st ja kahaneb 2015. aastal 1,6 %-ni SKP-st. Valitsemissektori võlg peaks kasvama 39,4 %-lt SKPst 2013. aastal 41,4 %-le SKPst 2015. aastal.

Leedu on kehtestanud rea fiskaaljuhtimismeetmeid, mis peaksid toetama pikemaajalist pürgimust muuta riigi rahandus usaldusväärseks. Leedu allkirjastas 2012. aasta märtsis majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu ning parlament kiitis 2012. aasta septembris heaks vastava ratifitseerimiseaduse. Sellega kaasneb täiendav kohustus kohaldada stabiilsusele suunatud ja jätkusuutlikku eelarvepoliitikat. Aprilli keskel kiitis valitsus heaks õigusaktide paketi eelnõu, mis sisaldas muu hulgas põhiseaduslikku õigusakti valitsemissektori eelarve jätkusuutlikkusest vastavalt fiskaalkokkuleppele, ning järgmiseks läheb see hääletamiseks parlamenti. Sõltumatu eelarvenõukogu ülesandeid hakkab täitma riigi auditeerimisasutus. Majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu ülevõtmine riigisissesse õigusse toetaks veelgi kehtivaid õigusakte, eelkõige eelarvedistsipliini seadust, mis võeti vastu 2007. aastal ja mida kohaldatakse alates 2013. aastast. Nimetatud seadus põhineb stabiilsuse ja kasvu pakti sätetel ning seob tulud kulude piirmääraga ja seab eesmärgiks keskpikas perspektiivis tasakaalus eelarve ja pikaajalise jätkusuutlikkuse. Samas ei sisalda see siduvat keskpika perspektiivi kuluraamistikku.

Ühtlasi jõustusi 2014. aasta eelarve kavandamise ja täitmise protsessi ajaks täies ulatuses riikliku eelarveseaduse muudatused, millega rakendati nõukogu direktiiv 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta, seades eesmärgiks eelarve tasakaalu või ülejäägi tsükli jooksul. Nende muudatustega suurendatakse valitsuse vastutuskohustust mitmeaastaste eelarve-eesmärkide rakendamise eest, kuid uue seaduse mõju hindamine on siiski alles ees.

Joonis 5b: Leedu. Valitsemissektori eelarvepositsioon ja võlg

(*) Komisjoni talituste 2014. aasta kevadprognoos.

Allikas: Eurostat, komisjoni talitused

Leedu täidab vahetuskursi kriteeriumi. Leedu ühines vahetuskursimehhanismiga ERM II 28. juunil 2004 ja on seega käesoleva aruande vastuvõtmise ajaks osalenud selles juba peaaegu kümme aastat. Vahetuskursimehhanismiga liitumisel kohustusid ametiasutused ühepoolsetl säilitama valuutakomitee süsteemi. Välisvaluutareservid toetavad tõhusalt valuutakomiteed. Lühiajaliste intresside erinevus võrreldes

euroalaga on jäänud väga väikeseks. Kaheaastase hindamisaja jooksul ei ole Leedu liti kaldunud kõrvale keskkursist ega kogenud pingeid.

Leedu täidab pikaajaliste intressimäärade lähenemise kriteeriumi. 2014. aasta aprillile eelnenud aasta jooksul oli keskmine pikaajaline intressimäär 3,6 %, mis on oluliselt madalam kui kontrollväärtus 6,2 %. Lähenemise viimase hindamise ajal 2012. aastal oli keskmine pikaajaline intressimäär Leedus kontrollväärtusest madalam (5,2 %). 2013. aastal langes see veelgi, kukkudes alla 4 % – see näitab investorite suhtumise paranemist Leedu suhtes, mida omakorda toetavad riigireitingu paranemine ja suhteliselt madal riigisisene inflatsioon. Kuigi littedes nomineeritud pikaajaline riigivõlakirjaturg on suhteliselt piiratud, andis valitsus 2012. ja 2013. aastal välja kuni kümne aasta pikkuse esialgse tähtajaga võlaväärtpabereid.

Uuriti ka **lisategureid**, sh maksebilansi muutust ning töö-, kauba- ja finantsturgude lõimumist. Pärast 2009. aasta suurt ülejääki muutus Leedu maksebilanss (st jooksevkonto ja kapitalikonto kokku) 2010. aastal mõnevõrra kehvemaks ning 2011. aastal tekkis puudujääk 1,2 % SKP-st, kuid 2012. ja 2013. aastal tekkis taas ülejääk. 2009. aastal muutus maksebilansi tulukonto puudujääk ülejäägiks, mis kajastas peamiselt välisomanduses olevate pankade laenukahjumite katteks tehtud eraldisi, kuid alates 2010. aastast, mil välisomanduses olevad pangad saavutasid uuesti kasumlikkuse, on see taas puudujäägis. Jooksvate siirete ja kapitalikontol on pidevalt märkimisväärne ülejääk, mis annab märku ELi vahendite ja väljarännanute rahaülekannete tekitatud positiivsest netosissevoost. Välismaiste otseinvesteeringute netosissevool taastus pärast 2009. aasta kokkuvarisemist ning saavutas lae 2011. aastal, moodustades 3,2 % SKP-st, kuid 2012. aastal kahanes see siiski vaid 0,7 %-ni, et siis 2013. aastal vaid mõnevõrra taastuda. Reaalse tegeliku vahetuskursi oluline langus aastatel 2009–2011, eelkõige tööjõu ühikukuludega korrigeerituna, andis kõvasti hoogu juurde Leedu kulupõhisele konkurentsivõimele ning Leedu ekspordinäitajad paranesid märgatavalt. Mõõduka tõusutrendi taustal tugevnes 2012. aasta keskpaiga ja 2014. aasta aprilli vahelisel ajal tööjõu ühikukuludega korrigeeritud reaalne tegelik vahetuskurss ligikaudu 6% ja THHI-ga korrigeeritud reaalne tegelik vahetuskurss ligikaudu 3%.

Leedu majandus on euroalaga tugevalt lõimunud nii kaubandussuhete kui ka investeeringute kaudu. Tööturg on olnud väga paindlik, kuigi struktuurne tööpuudus on suur. Ärikeskkonda kajastavate valitud näitajate alusel on Leedu tulemused üldiselt euroala liikmesriikide keskmisel tasemel. Leedu finantssektor on ELi finantssüsteemiga tugevasti lõimunud, mida kinnitab ka välisomanduses olevate pankade suur osakaal. Viimastel aastatel on oluliselt tugevdatud finantsjärelevalvet. Koostööd siseriiklike järelevalveasutustega on veelgi tugevdatud.

6. UNGARI

Õigusaktide koostöö ja lähenemiskriteeriumide täitmise kohta antud hinnangu põhjal ning asjakohaseid lisategureid arvesse võttes leiab komisjon, et Ungari ei täida euro kasutuselevõtu tingimusi.

Ungari õigusaktid, eelkõige Ungari Riigipanga (Magyar Nemzeti Bank ehk MNB) seadus, **ei ole täielikult kooskõlas** ELi toimimise lepingu artikli 131 kohase nõude täitmise kohustusega. Ebakõlad on eelkõige seotud Ungari Riigipanga sõltumatusega, rahastamiskeeluga ja keskpanga lõimumisega EKPSiga euro

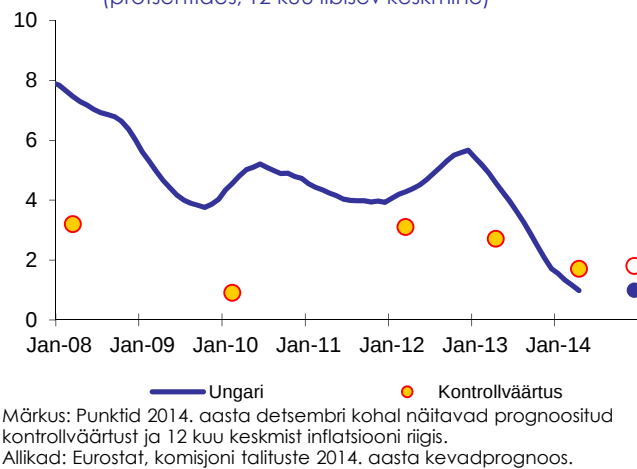
kasutuselevõtu ajal seoses ELi toimimise lepingu artikli 127 lõike 2 ja EKPSi/EKP põhikirja artikli 3 kohaste EKPSi ülesannetega. Lisaks on Ungari Riigipanga seaduses vastuolu ja täiendavad puudujäägid seoses Ungari Riigipanga lõimumisega EKPSiga.

Ungari täidab hindade stabiilsuse kriteeriumi. Lähenedamise viimasel hindamisel 2012. aastal oli 12 kuu keskmine inflatsioonimäär Ungaris kontrollväärtusest kõrgem. 2014. aasta aprillile eelnenud 12 kuu jooksul oli keskmine inflatsioonimäär Ungaris 1,0 %, mis on madalam kui kontrollväärtus 1,7 %. Prognooside kohaselt peaks see jääma kontrollväärtusest madalamaks ka järgmistel kuudel.

Aasta inflatsioonimäär jõudis haripunkti 2012. aasta septembris, millele järgnes järsk langus 2013. aasta jaanuaris, mil kaudsete maksude suurendamise mõju rauges ja algust tehti kommunaalhindade langetamisega. Deflatsiooni toetasid ka energia ja toiduainete turuhindade langus ning vähene sisenõudlus ja ajalooliselt madalad inflatsiooniootused. Samas mõjusid aktsiisimaksu tõusud ja mõned muud valitsuse meetmed hindu tõstvalt. 2014. aasta aprillis oli aastane THHI inflatsioon -0,2 %.

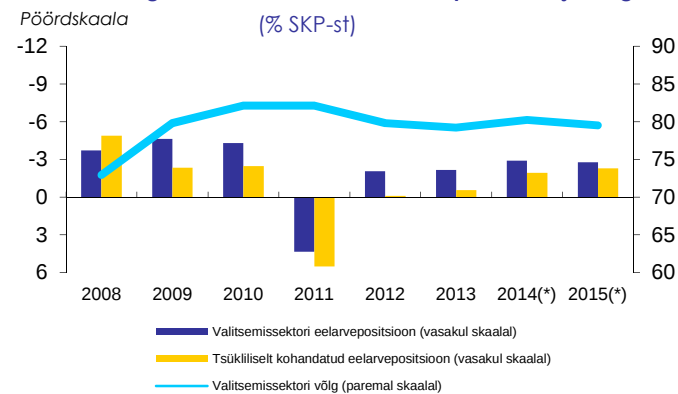
Komisjoni talituste 2014. aasta kevadprognoosi kohaselt suureneb inflatsioon 2014. aastal 1,0 %-ni ja 2015. aastal 2,8 %-ni peamiselt seepärast, et kommunaalhindade languse mõju hajub, kaupade hinnad arenevad vähem soodsas suunas ja SKP lõhe kaob järk-järgult. Ungari suhteliselt madal hinnatase (2012. aastal ligikaudu 59 % euroala keskmisest) osutab, et pikema aja jooksul võib toimuda hinnataseme lähenemine.

Joonis 6a: Ungari. Inflatsioonikriteerium alates 2008. aastast
(protsentides, 12 kuu libisev keskmine)

Ungari täidab riigi rahanduse seisundiga seotud kriteeriumi. Ungari kohta ei ole tehtud nõukogu otsust ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta. Valitsemissektori eelarves tekkis pärast 2011. aasta märkimisväärselt ühekordsest tehingust tulenenud rekordilist ülejääki (4,3 % SKP-st) 2012. aastal puudujääk 2,1 % SKP-st. Eelarvepuudujäägi suhe SKP-sse ulatus 2013. aastal 2,2 %-ni ja vastavalt komisjoni talituste 2014. aasta kevadprognoosile, mis põhineb eeldusel, et poliitika ei muutu, ulatub see 2014. aastal 2,9 %-ni ja 2015. aastal 2,8 %ni. Prognooside kohaselt peaks valitsemissektori võlg mõnevõrra kasvama 79,2 %-lt SKPst 2013. aastal 79,5 %-le SKPst 2015. aastal.

Joonis 6b: Ungari. Valitsemissektori eelarvepositsioon ja võlg

(*) Komisjoni talituste 2014. aasta kevadprognoos.

Allikas: Eurostat, komisjoni talitused

Ungari ei täida vahetuskursi kriteeriumi. Ungari forint ei osale vahetuskursimehhanismis. Ungari kasutab ujuvkursi süsteemi ning lubab keskpangal valuutaturgudel sekkuda. Forindi vahetuskurss euro suhtes on viimastel aastatel olnud ebastabiilne. 2012. aasta teises pooles oli forindi kurss euro suhtes laias laastus stabiilne, kuid 2013. aasta alguses langes see umbes 6 %. Tänu investorite suuremale huvile ELi finantsvahendite vastu ja makromajanduse olukorra paranemisele tugevnes forinti kurss mais ning jäi vahemikku 290–300 HUF/EUR 2013. aasta lõpuni, välja arvatud paari päeva jooksul enne föderaalreservi septembrikuist kohtumist ja detsembri lõpus. 2014. aasta esimestel kuudel on forinti kurss olnud üle 300 HUF/EUR; ajutised pinged on olnud seotud peamiselt ootustega USA rahanduspoliitika suhtes, riigisisese rahanduspoliitika jätkuva lõdvenemisega ja poliitilise kriisiga Ukrainas.

Ungari täidab pikaajaliste intressimäärade lähenemise kriteeriumi. 2014. aasta aprillile eelnenud aasta jooksul oli keskmine pikaajaline intressimäär 5,8 %, mis on madalam kui kontrollväärtus 6,2 %. Ungari lähenemise viimase hindamise ajal 2012. aastal oli see kontrollväärtusest kõrgem. Igakuine keskmine pikaajaline intressimäär oli 2012. aasta alguse haripunktist (9,5 %) 2013. aasta maiks vähenenud peaaegu 5 %-le. Pikaajalised intressimäärad tõusid 2013. aasta suvel ja 2014. aasta alguses, kuid on üldiselt kõikunud aastase keskmise kandis. Pikaajaliste intressimäärade erinevus võrreldes Saksamaa võrdlusvõlakirjadega püsis 2014. aasta aprillis umbes 410 baaspunkti juures.

Uuriti ka **lisategureid**, sh maksebilansi muutust ning töö-, kauba- ja finantsturgude lõimumist. Ungari väliskaubanduse ülejääk on 2009. aastast saati igal aastal järkjärgult kasvanud. 2011. aastast alates on olukorra paranemise põhjuseks peamiselt kaubavahetuse suurem ülejääk ja ELi vahendite parem kasutuselevõtt. Välismaiste otseinvesteeringute netosissevool on endiselt suhteliselt väike. Maksebilansitoetus, mida EL ja IMF andsid Ungarile 2008. aasta sügisel, aegus 2010. aasta lõpus. Kuigi Ungari küsis 2011. aasta novembris ennetavat maksebilansi toetust, võeti see taotlus 2014. aasta jaanuaris tagasi, sest riigi finantsturu olukord oli stabiliseerunud. Ungari majandus on euroalaga tugevalt lõimunud nii kaubandussuhete kui ka investeeringute kaudu. Ärikeskkonda kajastavate valitud näitajate põhjal on Ungari tulemused kehvemad kui enamikul euroala liikmesriikidel. Ungari finantssektor on ELi finantssüsteemiga hästi lõimunud. Makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse

raames toimus Ungari suhtes põhjalik analüüs, mille käigus leiti, et Ungaris esineb jätkuvalt makromajanduslikku tasakaalustamatust, mida tuleb jälgida ja millega seoses võtta otsustavaid poliitikameetmeid.

7. POOLA

Õigusaktide kooskõla ja lähenemiskriteeriumide täitmise kohta antud hinnangu põhjal ning asjakohaseid lisategureid arvesse võttes leiab komisjon, et Poola ei täida euro kasutuselevõtu tingimusi.

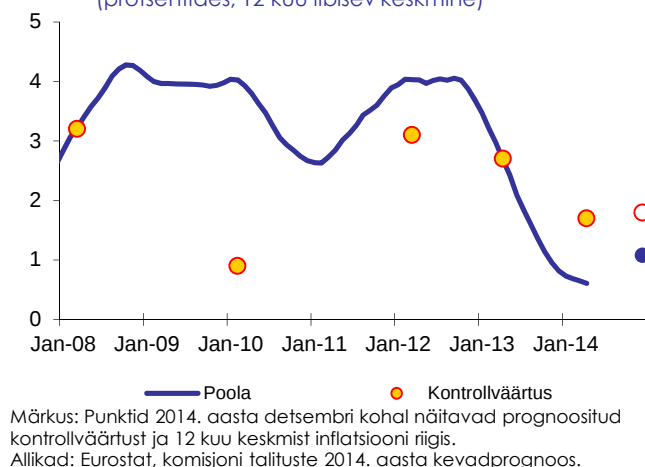
Poola õigusaktid, eelkõige Poola Riigipanga (Narodowy Bank Polski ehk NBP) seadus ja Poola Vabariigi põhiseadus, **ei ole täielikult kooskõlas** ELi toimimise lepingu artikli 131 kohase nõude täitmise kohustusega. Ebakõlad on seotud keskpanga sõltumatusena, rahastamiskeeluga ja keskpanga lõimumisega EKPSiga euro kasutuselevõtu ajal. Lisaks on ka Poola Riigipanga seaduses mõned puudujäägid seoses keskpanga sõltumatusena ja Poola Riigipanga lõimumisega EKPSiga euro kasutuselevõtu ajal.

Poola täidab hindade stabiilsuse kriteeriumi. Lähenemise viimasel hindamisel 2012. aastal oli 12 kuu keskmine inflatsioonimäär Poolas kontrollväärtusest kõrgem. 2014. aasta aprillile eelnenud 12 kuu jooksul oli keskmine inflatsioonimäär Poolas 0,6 %, mis on märgatavalt madalam kui kontrollväärtus 1,7 %. Eelduste kohaselt peaks see jääma kontrollväärtusest madalamaks ka järgmistel kuudel.

Aastane THHI inflatsioon kahanes kiiresti ning langes tänu kaupade hindade soodsale arengule ja telekommunikatsiooniteenuste järsule hinnalangusele 2012. aasta esimese poole 4 %-lt 2013. aasta teises kvartalis alla 1 %. 2013. aasta teises pooles ja 2014. aasta alguses jäi see alla 1 % suures osas tänu ülemaailmsete turgude väiksele inflatsioonisurvele ja suhteliselt stabiilsele vahetuskursile.

Komisjoni talituste 2014. aasta kevadprognoosi kohaselt peaks inflatsioon kasvama vaid tasapisi, jõudes 2014. aastal 1,1 %-ni ja 2015. aastal 1,9 %-ni, ning SKP lõhe peaks jääma negatiivseks. Poola suhteliselt madal hinnatase (2012. aastal ligi 56 % euroala keskmisest) osutab, et pikema aja jooksul võib toimuda täiendav hinnataseme lähenemine.

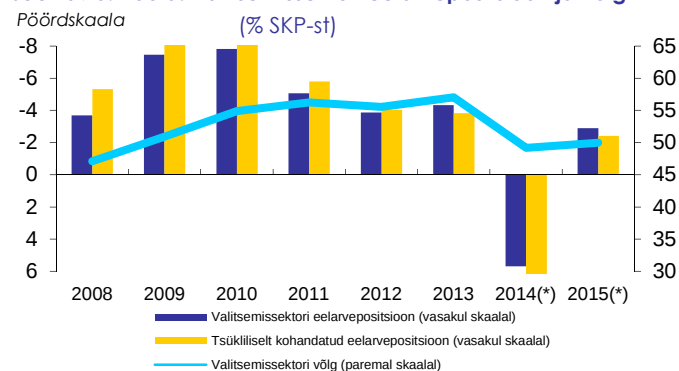
Joonis 7a: Poola. Inflatsioonikriteerium alates 2008. aastast
(protsentides, 12 kuu libisev keskmine)

Poola ei täida riigi rahanduse seisundiga seotud kriteeriumi. Poola suhtes kohaldatakse praegu nõukogu otsust ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta (nõukogu 7. juuli 2009. aasta otsus)¹⁶. Nõukogu soovitas Poolal kõrvaldada ülemäärane eelarvepuudujääk 2012. aastaks. 21. juunil 2013 tõdes nõukogu, et Poola oli võtnud tõhusaid meetmeid, kuid aset olid leidnud majandust kahjustavad sündmused, mis avaldasid tõsist mõju riigi rahandusele, ning andis välja läbivaadatud soovitusel vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikele 7, milles soovitati Poolal kõrvaldada ülemäärane eelarvepuudujääk 2014. aastaks. Nõukogu määras Poolale tõhusate meetmete võtmise tähtajaks 1. oktoobri 2013. Nõukogu tegi 10. detsembril 2013 kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikega 8 kindlaks, et Poola ei olnud võtnud tõhusaid meetmeid. Nõukogu võttis ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 alusel vastu uue soovitusel, mille kohaselt peaks Poola kõrvaldama ülemäärase eelarvepuudujäägi usaldusväärselt ja jätkusuutlikult 2015. aastaks.

Komisjoni talituste 2014. aasta kevadprognoosi kohaselt peaks valitsemissektori eelarvepositsioon paranema ning 2013. aasta puudujääk 4,3 % SKP-st peaks 2014. aastal asenduma ülejäägiga 5,7 % SKP-st peamiselt tänu varade ühekordsele suuremahulisele ülekandmisele teisest pensionisambast. 2015. aastal peaks valitsemissektori eelarvepositsioon muutuma uuesti negatiivseks, nii et tekib puudujääk 2,9 % SKP-st vastavalt ESA95-le. Valitsemissektori koguvõla ja SKP suhtarv peaks 2013. aasta 57%-lt prognooside kohaselt langema 2014. aastal 49,2 %-le peamiselt pensionifondi varade ülekande tõttu, et siis 2015. aastal jälle tõusta 50 %-ni.

Joonis 7b: Poola. Valitsemissektori eelarvepositsioon ja võlg

(*) Komisjoni talituste 2014. aasta kevadprognoos.

Allikas: Eurostat, komisjoni talitused

Poola ei täida vahetuskursi kriteeriumi. Poola zlott ei osale vahetuskursimehhanismis. Poola kasutab ujuvkursside süsteemi ning lubab keskpangal valuutaturgudel sekkuda. Vahetuskursi järsk nõrgenemine 2011. aasta teises pooles tõi kaasa Poola Riigipanga sekkumise valuutaturgudel ning sellele järgnes zloti vahetuskursi osaline taastumine euro suhtes 2012. aasta alguses. Seejärel zloti vahetuskurss üldiselt stabiliseerus ning kuni 2014. aasta alguseni toimusid tehingud valdavalt vahetuskursiga vahemikus 4,1–4,3 PLN/EUR. Seega ei olnud zloti kurss euro suhtes 2014. aasta aprillis võrreldes 2012. aasta aprilliga põhimõtteliselt muutunud.

¹⁶ Otsus 2009/589/EÜ (ELT L 202, 4.8.2009, lk 46).

Poola täidab pikaajaliste intressimäärade lähenemise kriteeriumi. Lähenemise viimasel hindamisel 2012. aastal oli Poola 12 kuu keskmine pikaajaline intressimäär kontrollväärtusega täpselt samal tasemel. 2014. aasta aprillile eelnenud aasta jooksul oli keskmine pikaajaline intressimäär 4,2 %, mis on oluliselt madalam kui kontrollväärtus 6,2 %. Pikaajalised intressimäärad, mis olid 2011. aasta alguses olnud üle 6 %, kahanesid 2012. aasta lõpuks alla 4 %, mis annab märku investorite suhtumise paranemisest Poola suhtes, aga ka riigisisese inflatsiooni märkimisväärselt vähenemisest. 2013. aasta teises pooles hakkasid pikaajalised intressimäärad jälle kasvama, sest riskivalmidus ülemaailmsel finantsturgudel vähenes. Selle tulemusena püsis pikaajaliste intressimäärade erinevus võrreldes Saksamaa võrdlusvõlakirjadega 2014. aasta alguses umbes 270 baaspunkti ümber.

Uuriti ka **lisategureid**, sh maksebilansi muutust ning töö-, kauba- ja finantsturgude lõimumist. Poola maksebilanss on tugevnenud kaubandusbilansi toel viimastel aastatel oluliselt paranenud (2013. aastal oli ülejääk 1 % SKP-st.) Poola majandus on euroalaga tugevalt lõimunud nii kaubandussuhete kui ka investeringute kaudu. Ärikeskkonda kajastavate valitud näitajate põhjal on Poola tulemused kehvemad kui enamikul euroala liikmesriikidel. Poola finantssektor on ELi finantssüsteemiga tugevasti lõimunud, mida kinnitab ka välisomanduses olevate pankade märkimisväärne osakaal. Makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse raames ei ole Poola suhtes põhjalikku analüüsi tehtud.

8. RUMEENIA

Õigusaktide kooskõla ja lähenemiskriteeriumide täitmise kohta antud hinnangu põhjal ning asjakohaseid lisategureid arvesse võttes leiab komisjon, et Rumeenia ei täida euro kasutuselevõtu tingimusi.

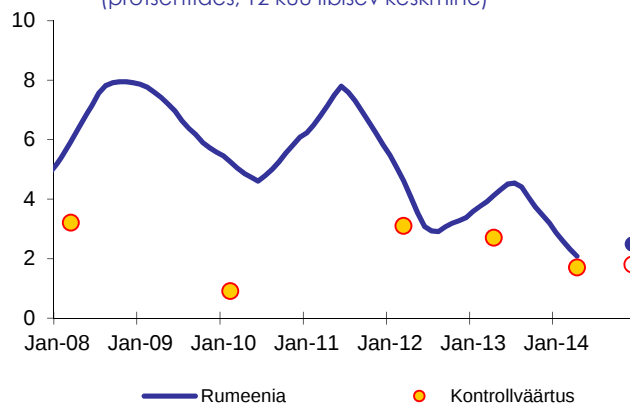
Rumeenia õigusaktid, eelkõige Rumeenia Riigipanga põhikirja käsitlev seadus nr 312, **ei ole täielikult kooskõlas** ELi toimimise lepingu artikli 131 kohase nõude täitmise kohustusega. Ebakõlad on seotud keskpanga sõltumatusega, rahastamiskeeluga ja keskpanga lõimumisega EKPSiga euro kasutuselevõtu ajal. Lisaks sisaldab Rumeenia Riigipanga põhikirja käsitlev seadus puudujääke seoses keskpanga sõltumatusega ja keskpanga lõimumisega EKPSiga euro kasutuselevõtu ajal selles osas, mis puudutab Rumeenia Riigipanga eesmärgi ja EKPSi ülesandeid, mis on sätestatud ELi toimimise lepingu artikli 127 lõikes 2 ja EKPSi/EKP põhikirja artiklis 3.

Rumeenia ei täida hindade stabiilsuse kriteeriumi. Lähenemise viimasel hindamisel 2012. aastal oli 12 kuu keskmine inflatsioonimäär Rumeenias kontrollväärtusest kõrgem. 2014. aasta aprillile eelnenud 12 kuu jooksul oli keskmine inflatsioonimäär Rumeenias 2,1 %, mis on kõrgem kui kontrollväärtus 1,7 %. Prognooside kohaselt peaks see jääma kontrollväärtusest kõrgemaks ka järgmistel kuudel.

Viimastel aastatel on Rumeenia inflatsioonimäär olnud ebastabiilne ja kõrge. Pärast käibemaksu standardmäära suurendamist 2010. aasta keskel ja toiduainete hinnatõusu jõudis aasta inflatsioonimäär 2011. aasta mais haripunkti (8,5 %). 2011. aasta teises pooles ja 2012. aasta alguses langes inflatsioonimäär märgatavalt tänu heale saagile ja energiatoodete madalamatele hindadele, kuid 2012. aasta teises pooles ja 2013. aasta alguses hakkas see uuesti tõusma toiduainete ja energia hindade tõusu tõttu. Aastane keskmine inflatsioonimäär oli mõõdukas, jäädes 2012. ja 2013. aastal pisut üle 3 %.

Eelduste kohaselt on inflatsioon 2014. aastal tänu toiduainete madalamatele hindadele madalam ning hakkab uuesti tõusma 2015. aastal, kui sisenõudlus peaks taastuma. Komisjoni talituste 2014. aasta kevadprognoosi kohaselt peaks THHI aastane inflatsioon olema 2014. aastal keskmiselt 2,5 % ja 2015. aastal 3,3 %. Rumeenia suhteliselt madal hinnatase (2012. aastal ligikaudu 54 % euroala keskmisest) osutab, et pikema aja jooksul võib toimuda täiendav hinnataseme oluline lähenemine.

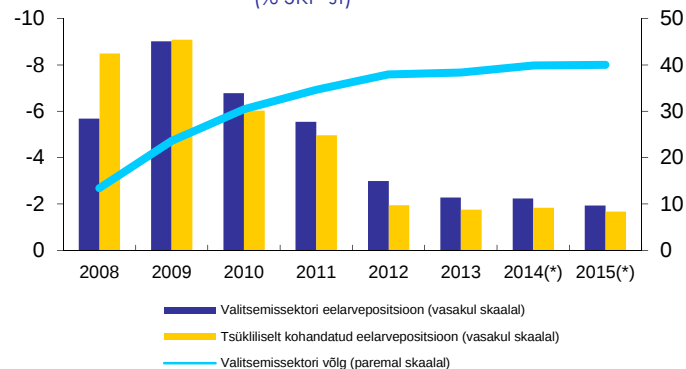
Joonis 8a: Rumeenia. Inflatsioonikriteerium alates 2008. aastast
(protsentides, 12 kuu libisev keskmine)

Märkus: Punktid 2014. aasta detsembri kohal näitavad prognoositud kontrollväärtust ja 12 kuu keskmist inflatsiooni riigis.
Allikad: Eurostat, komisjoni talituste 2014. aasta kevadprognoos.

Rumeenia täidab riigi rahanduse seisundiga seotud kriteeriumi. Rumeenia kohta ei ole tehtud nõukogu otsust ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta. Valitsemissektori eelarve puudujääk kahanes 5,5 %-lt SKPst 2011. aastal 3,0 %-le SKPst 2012. aastal peamiselt tänu kulude kärpimisele, aga ka tulumeetmete tõttu. Eelarvepuudujäägi suhe SKP-sse oli 2013. aastal 2,3 % ja vastavalt komisjoni talituste 2014. aasta kevadprognoosile, mis põhineb eeldusel, et poliitika ei muutu, peaks see veelgi kahanema, jõudes 2014. aastal 2,2 %-ni SKP-st ja 2015. aastal 1,9 %-ni. Valitsemissektori võlg peaks kasvama 38,4 %-lt SKPst 2013. aastal 40,1 %-le SKPst 2015. aastal.

Joonis 8b: Rumeenia. Valitsemissektori eelarvepositsioon ja võlg
Pöördskaala (% SKP-st)

(*) Komisjoni talituste 2014. aasta kevadprognoos.

Allikas: Eurostat, komisjoni talitused

Rumeenia ei täida vahetuskursi kriteeriumi. Rumeenia leu ei osale vahetuskursimehhanismis. Rumeenia kasutab ujukursi süsteemi ning lubab keskpangal valuutaturgudel sekkuda. Pärast vahetuskursi olulist nõrgenemist ülemaailmse finantskriisi ajal 2008. aasta lõpus ja 2009. aasta alguses stabiliseerus leu kurss üldjoontes 2009. ja 2011. aasta vahelisel ajal tänu ELi-IMFi finantsabiprogrammi pakutud toetusele. Leu vahetuskursile euro suhtes avaldas nõrgenemissurvet hooti kogu maailmas ilmnunud riskikartlikkus, seda eriti 2012. aasta keskel. 2012. aasta lõpus ja 2013. aasta alguses muutus kurss mõnevõrra stabiilsemaks, sest kasvas välisinvestorite huvi leudes nomineeritud varade vastu.

Leu vahetuskursi ajutine langus euro suhtes 2013. aasta keskpaigast kuni 2014. aasta alguseni peegeldas riskikartlikkuse suurenemist kogu maailmas ning selle tulemusena võttis Rumeenia Riigipank meetmeid pankadevaheliselt ja valuutaturgudel. Käesolevale hinnangule eelnenud kahe aasta jooksul nõrgenes leu euro suhtes 1,9 %.

Rumeenia täidab pikaajaliste intressimäärade lähenemise kriteeriumi. Lähenemise viimase hindamise ajal 2012. aastal oli keskmine pikaajaline intressimäär Rumeenias kontrollväärtusest kõrgem. 2014. aasta aprillile eelnenud aasta jooksul oli keskmine pikaajaline intressimäär Rumeenias 5,3 %, mis on madalam kui kontrollväärtus 6,2 %. Pikaajalised intressimäärad Rumeenias jäid ajavahemikul 2010–2011 tasemele pisut üle 7 % ning vähenesid 2012. aastal. 2012. aasta lõpuks olid nad langenud ligikaudu 5,5 %-ni ning jäid suuremaks osaks 2013. aastast 5,3 % juurde, mis andis märku investorite suhtumise paranemisest Rumeenia suhtes. Selle tulemusena vähenes pikaajaliste intressimäärade erinevus võrreldes Saksamaa võrdlusvõlakirjadega 2012. aasta lõpus 500 baaspunkti ületanud tasemelt 2014. aasta aprilliks umbes 380 baaspunkti.

Uuriti ka **lisategureid**, sh maksebilansi muutust ning töö-, kauba- ja finantsturgude lõimumist. Rumeenia maksebilanss (st jooksevkonto ja kapitalikonto kokku) paranes ülemaailmse kriisi ajal märkimisväärselt. Rumeenia maksebilansi puudujääk vähenes 2012. aastal 3 %-ni SKP-st ning 2013. aastal tekkis maksebilansi ülejääk. Välispuudujäägi vähenemine andis märku eeskätt väiksemast kaubavahetuse puudujäägist. Rumeenia on saanud rahvusvahelist finantsabi alates 2009. aastast. ELi ja IMFi esimesele ühisele kaheaastasele finantsabiprogrammile järgnesid veel kaks ELi-IMFi ühisprogrammi 2011. ja 2013. aastal. Erinevalt esimesest programmist on kaks järgmist olnud ennetavad ning seni ei ole rahalisi vahendeid taotletud. Välisrahastamissurve vähenes veelgi aastatel 2012-2013 seoses maksebilansi paranemisega ja ülemaailmse riskivalmiduse taastumisega. Rumeenia majandus on euroalaga tugevalt lõimunud nii kaubandussuhete kui ka investeringute kaudu. Ärikeskkonda kajastavate valitud näitajate põhjal on Rumeenia tulemused kehvemad kui enamikul euroala liikmesriikidel. Rumeenia finantssektor on ELi finantssüsteemiga tugevasti lõimunud, mida kinnitab ka välisomanduses olevate pankade märkimisväärtus osakaal. Makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse raames ei ole Rumeenia suhtes põhjalikku analüüsi tehtud.

9. ROOTSI

Õigusaktide koostöö ja lähenemiskriteeriumide täitmise kohta antud hinnangu põhjal ning asjakohaseid lisategureid arvesse võttes leiab komisjon, et Rootsi ei täida euro kasutuselevõtu tingimusi.

Rootsi õigusaktid, eelkõige Rootsi Riigipanga (Sveriges Riksbank) seadus, valitsusvormi käsitlev seadus ja vahetuskursipoliitika seadus, **ei ole täielikult kooskõlas** ELi toimimise lepingu artikli 131 kohase nõude täitmise kohustusega. Ebakõlad ja puudujäägid on seotud keskpanga sõltumatusega, rahastamiskeeluga ja keskpanga lõimumisega EKPSiga euro kasutuselevõtu ajal.

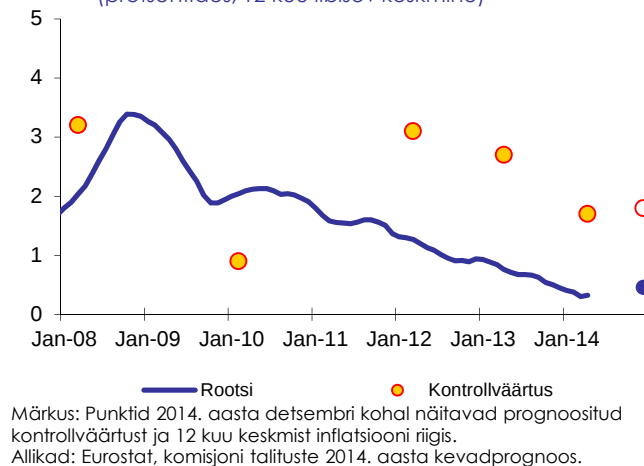
Rootsi täidab hindade stabiilsuse kriteeriumi. Lähenemise viimasel hindamisel 2012. aastal oli 12 kuu keskmine inflatsioonimäär Rootsis kontrollväärtusest madalam. 2014. aasta aprillile eelnenud 12 kuu jooksul oli keskmine

inflatsioonimäär Rootsis 0,3 %, mis on märgatavalt madalam kui kontrollväärtus 1,7 %. Prognooside kohaselt peaks see jääma kontrollväärtusest märksa madalamaks ka järgmistel kuudel.

Viimastel aastatel langes THHI inflatsioon 2011. aasta keskmiselt 1,4 %-lt 2012. aastal 0,9 %-ni ja jätkas siis langust, jõudes 2013. aastal 0,4 %-ni. Kahe viimase aasta langust toetasid krooni tugevnemine ja loid sise- ja välisnõudlus ning see hõlmas mitmesuguseid kaupu ja teenuseid. 2014. aasta aprillis oli aastane THHI inflatsioon 0,3 %.

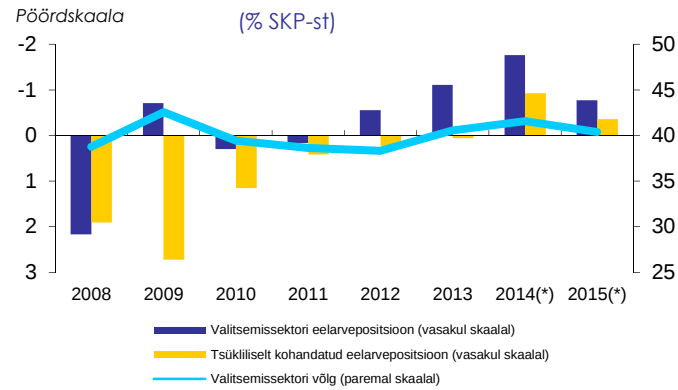
Majanduskasvu järkjärgulise kiirenemise taustal on tõenäoline, et inflatsioon kasvab 2014. aasta jooksul üksnes mõõdukalt. Eelduste kohaselt ei avalda inflatsiooni suurendavat survet ükski THHI element ning ka palgasuundumused peaksid jääma mõõdukaks. Komisjoni talituste 2014. aasta kevadprognoosi kohaselt peaks aastane keskmine inflatsioonimäär olema 2014. aastal 0,5 % ja 2015. aastal 1,5 %. Rootsi tarbijahindade tase on euroalaga võrreldes järk-järgult kasvanud alates 1995. aastast, mil Rootsi ELiga ühines, ning 2012. aastal oli see 126 %.

Joonis 9a: Rootsi. Inflatsioonikriteerium alates 2008. aastast
(protsentides, 12 kuu libisev keskmine)

Rootsi täidab riigi rahanduse seisundiga seotud kriteeriumi. Rootsi suhtes ei kohaldata praegu nõukogu otsust ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta. Valitsemissektori eelarves tekkis 2012. aastal puudujääk 0,6 % SKP-st, mis kasvas 2013. aastaks 1,1 %-ni. Peamiselt tulenes see tagasihoidlikust majanduskasvust ja valitsuse poolt majanduse toetamiseks võetud meetmetest. Vastavalt komisjoni talituste 2014. aasta kevadprognoosile, mis põhineb eeldusel, et poliitika ei muutu, peaks valitsemissektori eelarve puudujääk ulatuma 2014. aastal 1,8 %-ni SKP-st ja langema siis 2015. aastal 0,8 %-ni. Valitsemissektori koguvõla tase oli 2013. aastal 40,6 % SKPst ja prognooside kohaselt peaks see 2014. aastal veelgi kasvama kuni 41,6 %-ni SKP-st ning hakkama siis vähenema, jõudes 2015. aastal uuesti 40,4 %-ni SKPst.

Joonis 9b: Rootsi. Valitsemissektori eelarvepositsioon ja võlg

(*) Komisjoni talituste 2014. aasta kevadprognoos.

Allikas: Eurostat, komisjoni talitused

Rootsi ei täida vahetuskursi kriteeriumi. Rootsi kroon ei osale vahetuskursimehhanismis. Rootsi kasutab ujuvkursi süsteemi ning lubab keskpangal valuutaturgudel sekkuda. Kui 2008. aastal finantskriisi alguses nõrgenes kroon euroga võrreldes oluliselt, siis 2009. aasta märtsi ja 2012. aasta augusti vahelisel ajal tugevnes kroon ligikaudu 35 %, saavutades kaheteistkümne aasta kõrgeima taseme 2012. aasta augustis. Kuigi krooni tugevnemise puhul oli osaliselt tegemist varasema nõrgenemise korrektsiooniga, andsid oma panuse sellesse ka euroala riikide võlakohustuste kriisi tingimustes turvalisust taotlevate investorite kapitalivood. Käesolevale hinnangule eelnenud kahe aasta jooksul odavnes Rootsi kroon euro suhtes ligikaudu 2 %.

Rootsi täidab pikaajaliste intressimäärade lähenemise kriteeriumi. 2014. aasta aprillile eelnenud aasta jooksul oli keskmine pikaajaline intressimäär Rootsis 2,2 %, mis on oluliselt madalam kui kontrollväärtus 6,2 %. Rootsi 12 kuu keskmine intressimäär oli kontrollväärtusest oluliselt madalam ka lähenemise viimase hindamisel ajal 2012. aastal. 2008. aasta enam kui 4 %-lt langes see 2012. aasta oktoobri ja 2013. aasta mai vahelisel ajal ligikaudu 1,6 %-ni, kuid on sellest ajast saati kasvanud. 2012. aasta lõpu ja 2013. aasta sügise vahelisel ajal kasvas tootluse vahe võrreldes Saksamaa pikaajaliste võlakirjadega, sest Rootsi võlakirjade tootlus kasvas tänu sellele, et turvalisust otsivad investorid hakkasid osaliselt suunama kapitalivoogusid tagasi euroalale. Intressimäärade erinevus võrreldes Saksamaa võrdlusvõlakirjadega püsis 2014. aasta aprillis umbes 60 baaspunkti juures.

Uuriti ka **lisategureid**, sh maksebilansi muutust ning töö-, kauba- ja finantsturgude lõimumist. Rootsi maksebilansi ülejääk on kahanenud alates 2007. aastast, kukkudes 2007. aasta 9 %-lt SKP-st 2013. aastal 6,6 %-ni. Osaliselt on see põhjendatav Rootsi kaubavahetuse ülejäägi struktuurse vähenemisega. Rootsi majandus on euroalaga tugevalt lõimunud nii kaubandussuhete kui ka investeringute kaudu. Ärikeskkonda kajastavate valitud näitajate põhjal on Rootsi tulemused paremad kui enamikul euroala liikmesriikidel. Rootsi finantssektor on ELi finantssektoriga tugevasti lõimunud, eriti tänu Põhjamaade ja Balti riikide finantsklastrite omavahelistele seostele. Makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse raames toimus Rootsi suhtes 2014. aastal põhjalik analüüs, mille käigus leiti, et Rootsis esineb jätkuvalt makromajanduslikku tasakaalustamatust, mida tuleb jälgida ja millega seoses võtta poliitilisi meetmeid.